

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Христо Карагъзов

**относно дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен
„Доктор“**

**Тема: „Развитие и интеграция на саксофона в Китай през последните 20 години
– методологически поглед“**

Автор: Уан Джияшин

Научен ръководител: доц. д-р Росица Бечева

Професионално направление: Музикознание и музикално изкуство

Институция: Нов български университет, Департамент „Музика“

Биографични данни и творчески профил на дисертанта

Уан Джияшин е роден в Хух-Хото, Вътрешна Монголия, Китай. Неговият професионален път е белязан от ранно признание в областта на саксофонното изкуство, като още в младежките си години печели редица отличия. Академичната му подготовка започва в Тиендзинския педагогически университет (2009–2013), където придобива бакалавърска степен по музикално изпълнение. Впоследствие той продължава образованието си в България, в Нов български университет, където защитава две магистърски степени: по музикално изпълнителство – саксофон (2020–2022) и по тонрежисура (2024).

В изпълнителски план дисертантът е специализирал при изтъкнати педагози като проф. Ли Манлонг (Централна консерватория, Китай) и д-р Трифон Трифонов (НБУ, България). Творческият му опит включва престижни награди: Първа награда от конкурса за саксофон в Тиендзин, Първа награда (Златен медал) от 16-ия Международен конкурс за млади изпълнители в Перник, както и специалната награда за солист на духовия оркестър и званието „Млад изпълнител“ на същия форум. Тази интердисциплинарна подготовка му позволява да анализира музикалната материя едновременно като изпълнител и като специалист по тонрежисура.

Актуалност и значимост на изследвания проблем

Предложеният дисертационен труд на Уан Джияшин представлява мащабно и многостранно изследване на един от най-динамичните процеси в съвременната музикална култура на Далечния Изток – утвърждаването на саксофона като ключов инструмент в

Китай. Актуалността на темата се обуславя от безпрецедентния културен и образователен възход на страната през последните две десетилетия, в който западните музикални инструменти намериха нова почва за развитие.

Авторът правилно идентифицира необходимостта от теоретично осмислен „китайски модел“ на интеграция. Изследването е ценно, защото анализира как един инструмент с подчертано западен произход се трансформира при сблъсък с другата култура; както и последвалят от това синтез с хилядолетната източна традиция. Работата е значима както от музиковедска, така и от педагогическа и акустична гледна точка. Бидейки в ролята едновременно на специалист по тонрежисура, и изпълнител на духов инструмент, за мен беше от голям интерес проследяването на предложеното ми изследване.

Методологическа рамка на изследването

Трудът се състои от 136 страници, включващи увод, четири глави, заключение, научни приноси и приложения. Методологическият апарат е интердисциплинарен и включва:

- **Историко-генетичен анализ:** за проследяване на миграцията на инструмента.
- **Компаративен метод:** сравнение между европейската класическа школа, американската джазова традиция и нововъзникващата китайска школа.
- **Емпиричен метод и музикално-теоретичен анализ:** приложен върху конкретни музикални примери и техники на изпълнение.

Анализ на Първа глава: Генезис, историческа ретроспекция и вестернизация

Първата глава полага фундамента на изследването чрез детайлен социокултурен анализ. Уан Джияшин проследява пътя на саксофона от неговия патент през 1846 г. до превръщането му в глобален символ. Централно място заема процесът на **вестернизация** – усвояването на западни културни и технологични модели в Китай.

Авторът разделя този процес на етапи: от първоначалния „културен внос“ чрез военните оркестри в началото на ХХ век, през разцвета на джаза в Шанхай (известен като „Париж на Изтока“), до временното прекъсване и последвалото „възраждане“ след 1978 г. Научен интерес представлява анализът на институционализирането на обучението, където авторът разглежда прехода от самоуки музиканти към строго академична система в китайските консерватории.

Анализ на Втора глава: Културна интеграция и художествен синтез

Втората глава е сърцевината на изследването в неговия културологичен аспект. Тук се анализира сложният процес на хибридизация. Дисертантът изследва как саксофонът се адаптира към китайската фолклорна естетика чрез промяна на звукоизвличането.

Особено внимание е отделено на „покитайчването“ на инструмента. Чрез своите познания по акустика авторът обяснява как промяната в „амбушюр“-а и използването на

специфични „глисанди“ и микротоновни отклонения позволяват на саксофона да имитира традиционни инструменти като *дизи* или *ерху*. В раздела за джаза се подчертава трансформацията на импровизацията от хармонична, „вертикална“ ориентация, към мелодична, „хоризонтална“, характерна за източното музикално мислене.

Анализ на Трета глава: Методологически парадигми и педагогически иновации

Това е главата с най-голяма приложна тежест. Уан Джияшин прави паралел между френската школа (характерна с прецизност и темброво богатство) и американската (залагаща на свобода и импровизация). Той идентифицира „методологически вакуум“ в ранното китайско образование и предлага собствен модел, базиран на „емоционалното програмиране на изпълнението“.

Дисертантът разглежда критично факта, че въпреки техническото съвършенство, китайските студенти често изпитват трудности със стиловата автентичност. Предложената методика интегрира техническите упражнения с психологическа подготовка и детайлен акустичен анализ на звука (влиянието на мундшука, на платъка и на резонанса на въздушния стълб в тръбата). Ролята на конкурсите е анализирана не просто като състезание, а като образователна платформа, стимулираща прогреса.

Анализ на Четвърта глава: Приложен анализ на репертоара

В тази глава авторът деконструира знакови произведения. Анализът на народната песен „**Jasmine Flower**“ илюстрира как теоретичните постановки за синтеза се реализират на практика. Дисертантът описва специфични пръстовки и техники за постигане на четвърттонова интонация, типична за китайския фолклор.

В творбите на **проф. Ли Манлонг** (напр. „*Yearning Theme and Variations*“) се проследява съчетаването на европейската вариационна форма със специфичната китайска чувствителност. Авторът предлага интерпретационни решения за „алтисимо“ регистъра и сложните мултифоници (*Multiphonics – специфична интерпретационна техника*), доказвайки, че съвременният китайски саксофонист е фигура на синтеза – музикант, който владее западната технология, но чувства през категориите на своята национална култура.

Обобщение на научните и научно-приложните приноси

Въз основа на представения труд могат да бъдат дефинирани следните значими приноси:

1. **Теоретична систематизация:** За първи път в българската музикология се представя цялостна панорама на еволюцията на саксофонното изкуство в Китай, обхващаща един век развитие с фокус върху последните 20 години.
2. **Дефиниране на модела на интеграция:** Успешно е изведен механизмът, по който западен инструмент се адаптира към незападна музикална система, преминавайки от фаза на вестернизация към органична хибридизация.

3. **Методологическа иновация:** Разработване на педагогически подходи, които съчетават акустична прецизност, техническо майсторство и емоционална интелигентност.

4. **Акустичен принос:** Изследването предлага научен поглед върху звуковите и изпълнителски възможности на саксофона при изпълнение на традиционна източна музика.

5. **Апробация в практиката:** Личните творчески постижения на Уан Джияшин (концерти, награди в България и Китай) служат като неоспоримо доказателство за валидността на предложените тези.

Критични бележки и препоръки

1. Въпреки високата стойност на труда, бих препоръчал в бъдещо изследване авторът да разгърне още повече паралела между българската и китайската методически школи, тъй като неговият опит в НБУ му дава уникална позиция за такъв сравнителен анализ.

2. Библиографията би могла да бъде допълнена с повече източници в областта на музикалната психология.

Заклучение

Дисертационният труд на Уан Джияшин е сериозно, зряло и оригинално изследване. Той демонстрира висока степен на теоретична подготовка и е доказателство за успешното сътрудничество между различните културни и образователни системи. Трудът напълно отговаря на изискванията на ЗРАСРБ.

Предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Уан Джияшин образователната и научна степен „Доктор“ в областта на Музикознанието и музикалното изкуство.

Подпис:

Дата: 12.04.2026 г.

Доц. д-р Христо Карагъзов